

Spørsmål og svar

1) Hvorfor praktiser kirken dåp?

Den viktigste grunnen er at Jesus gav sine disipler befaling om å gjøre det: “Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende” (Matteus 28,18-20).

2) Hva innebærer dåp?

Dåpen er Guds gave. Det er Gud som handler i dåpen. Da Peter forkynte evangeliet for folket i Jerusalem, formante han dem: “Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere får tilgivelse for syndene, og dere skal få Den Hellige Ånds gave” (Apostlenes gjerninger 2,38). Det er verd å legge merke til passivformen: “la dere døpe”. Her er det Gud som handler. Det tales dessuten om å få to gaver: tilgivelse for syndene og Den Hellige Ånds gave. Begge deler er det bare Gud som kan gi.

Dette er gaver som vi mennesker trenger. Bibelen gjør det klart at alle mennesker er syndere, dvs. at vi ikke lever i overensstemmelse med Guds vilje. Vi viser oss ikke bare som syndere i de gjerninger vi gjør, men i det faktum at vi hører til en menneskeslekt som så å si “har vendt ryggen” til Gud. Derfor trenger vi alle tilgivelse for vår synd.

Igjen: Hva innebærer dåp? Ytre sett er det bare vann og noen ord. Men Gud har knyttet løfter til det som skjer. Derfor er det ikke bare tale om vann, men om “et bad til gjenfødelse” (Titus 3,5). Bibelen sier at dåpen innebærer en ny fødsel. I dåpen skjer det et under: Vi blir Guds barn.

3) Hvem blir døpt?

Dåpsbefalingen viser tydelig at den som vil følge Jesus, må la seg døpe. I den eldste kirke var det aldri noen tvil om det: Når noen kom til tro på Jesus, ble de straks døpt. Av naturlige årsaker var dåp av voksne det vanlige i den eldste kirke. Men det berettes også om hele “hus” som ble døpt, dvs. hele familier (se f.eks. Apostlenes gjerninger 16, 15 og 33). Det betydde åpenbart at også barn ble døpt. Når foreldrene kom til tro, ville de også ha barna med seg.

Dessuten: For de første kristne, som var jøder, var det naturlig å tenke at barna skulle høre med. Etter jødisk skikk ble alle guttebarn omskåret på den 8. dag som et tegn på at de skulle tilhøre Guds folk. Derfor ville det være svært nærliggende å tenke at barna også skulle innlemmes i det nye gudsfolket gjennom dåpen.

Når vi døper barna våre, er det også ut fra en erkjennelse av at de trenger å bli døpt. Bibelen gjør det klart at det ikke finnes noen som er uten synd - heller ikke barna. Som det heter i Den norske kirkes dåpsliturgi: “De er født med menneskeslektens synd og skyld...” Også barna trenger syndenes tilgivelse. Derfor bæres de til dåp.

4) Hva er forholdet mellom dåp og tro?

Dåp og tro henger på det nærmeste sammen. Dåp uten tro er utenkelig. I en misjonssituasjon er det vanlige at mennesker kommer til tro på evangeliet og så blir døpt. Troen kommer alltid først. Slik er det også i forbindelse med barnedåp. I dåpsliturgien heter det: "Så bærer vi med takk og tro våre barn til Herren i den hellige dåp." På grunnlag av foreldrenes tro, bæres barnet til dåp. I evangeliene har vi et interessant eksempel på en tilsvarende praksis: Det fortelles om noen menn som bar en lam mann til Jesus. De gjorde det fordi de trodde at Jesus kunne hjelpe den lamme. Det sies ingenting om den lammes tanker og tro, men det står slik: "Da Jesus så deres tro, sa han til den lamme: 'Sønn, dine synder er tilgitt'" (Markus 2,5).

Slik kan andres tro føre et menneske til Kristus. Men troen stopper ikke der. Når et barn blir døpt, sier presten: "Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn, til et vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham." Dåpen er ment å være innledningen til et liv i tro. Derfor blir foreldre og faddere spurt om de vil at barnet skal "oppdras i den kristne forsakelse og tro". Det er egentlig en forutsetning for praktisering av barnedåp: Barnet må forbli i troen, dersom det skal bli bevart hos Kristus og bli frelst.

5) Hvordan skal dåp utføres?

Det er en kjent sak at kristne innenfor ulike kirkesamfunn praktiserer ulike former for dåp - noen øser vann over hodet på den som blir døpt, andre praktiserer neddykning i et dåpsbasseng (særlig i forbindelse med dåp av voksne). Spiller formen noen rolle?

Det nye testamente gir ingen forskrifter om hvordan dåpen skal utføres, selv om neddykning nok var den vanligste formen. Paulus synes å henspille til en slik praksis når han sier at den som er døpt til Kristus, er "begravet med ham" (Romerne 6,4). Neddykningen symboliserer altså det som skjer i dåpen: at man blir "født på nytt".

Likevel var man også i den eldste kirke klar over at mengden av vann ikke var avgjørende. I et svært gammelt kristen skrift kalt De tolv apostlers lære (fra ca år 100) gis det praktiske forskrifter om dåp. Der heter det: "Hvis du ikke har rennende vann, så døb i annet vann; kan du ikke få gjort det i kaldt vann, så i varmt. Har du ikke noen av delene, så øs vann tre ganger over hodet i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn."

I tråd med dette har ulike dåpsformer blitt praktisert gjennom kirkens historie. Også i kirker som praktiserer barnedåp har det vært vanlig med full neddykning (bl.a. i de ortodokse kirkene). Det skjedde også i Norge i middelalderen og det ble praktisert på reformasjonstiden. Men av praktiske hensyn, bl.a. av frykt for at barna skulle bli syke i kalde kirker, ble overøsning etter hvert det vanlige. Det er denne formen som vanligvis blir brukt i Den norske kirke.

6) Hva vil det si å være fadder ved dåp i Den norske kirke?

- **En tillitserklæring**

Når et barn skal døpes, velger foreldrene faddere. De fleste foreldre er nøye med hvem de velger. De vil gjerne ha faddere som kan bety noe positivt for barnet, som

kan følge det i oppveksten og være en voksenperson som bryr seg om barnets beste. Derfor er det en tillitserklæring å bli spurt om å være fadder.

- **Fadderens oppgave**

En fadder påtar seg en ansvarsfull oppgave. Faddereren skal for det første være vitne om at barnet er døpt med en kristen dåp. For det andre lover faddereren å be for barnet og lære barnet å be. Dessuten skal faddereren hjelpe barnet til å bli kjent med bibelfortellingene og oppmuntre det til å gå til nattverd. I en sum skal faddereren hjelpe til at barnet "skal bli hos Kristus når det vokser opp".

- **Barnets oppvekst**

En fadder påtar seg et langtidsoppdrag. Faddereren skal følge barnet gjennom oppveksten, og vise det kjærlighet og omtanke. Fadderansvaret kan for eksempel følges opp ved å gi barnet en barnebibel, besøke barnet eller sende det en hilsen på dåpsdagen, oppmuntre foreldrene til å ta med barnet på familiegudstjenester og søndagsskole, eller ved å tilby seg å ta barnet med på gudstjeneste selv.

- **Fadder-fakta**

Hvert barn som blir døpt, skal ha minst to høyst seks faddere. Fadderne må ha fylt 15 år og være medlemmer av den norske kirke, eller et annet kirkesamfunn som ikke forkaster barnedåp. Foreldrene kan ikke være faddere. Presten har ansvar for å se til at fadderne oppfyller disse forutsetningene. Fadderne blir ført inn i kirkeboka.

- **Hva en fadder ikke er**

Å være fadder innebærer ingen sivilrettslig forpliktelse, som for eksempel å skulle overta omsorgsansvar for barnet hvis foreldrene dør. Dette er en gammel tankegang som fortsatt har fotfeste mange steder, men den er ikke riktig. Selve fadderansvaret dreier seg om barnets trosopplæring, ikke om andre forhold.